

Master Thesis

Zelfredzaamheid

Een kwantitatief onderzoek naar de externe validiteit van de zelf-report zelfredzaamheidsvragenlijst voor jongvolwassen tussen de 16 en de 24 jaar.

Erna Rozema | S4994086

e.j.rozema@student.rug.nl

Masteropleiding orthopedagogiek, Faculteit der Gedras- en Maatschappijwetenschappen,
Rijksuniversiteit Groningen

Onder begeleiding van Dr. W. J. Post en Dr. A. E. Zijlstra

Tweede lezer Dr. P. Schreuder

Woordenaantal 6265

23 Juni 2021

Abstract (Nederlands)

Het op orde krijgen van je leven kan erg lastig zijn als je niet zelfredzaam bent. Door zelfredzaamheid te meten kan worden gekeken of een jongvolwassene ondersteuning nodig heeft bij samenhangende problemen. Zelfredzaamheid heeft invloed op de tevredenheid over het eigen leven. Hoe zelfredzaamheid zich ontwikkelt kan per individu verschillen door de invloed van bijvoorbeeld het geslacht, de leeftijd en het opleidingsniveau. In een sub-studie is gekeken naar de construct validiteit en betrouwbaarheid van een nieuw instrument over 'Zelfredzaamheid'. In deze studie wordt de externe validiteit van dit nieuwe instrument onderzocht. Deze zelf-report vragenlijst bestaat uit twee schalen. De schaal 'Zelfmanagement' en de schaal 'Gezondheid'. Met behulp van (partiële) correlaties en de totaalscore van de Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (Seligson et al., 2003) is de samenhang tussen zelfredzaamheid en levenstevredenheid onderzocht. De invloed van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau op deze relatie is meegenomen. Daarnaast is er gekeken naar de verschillen tussen de subgroepen van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau door middel van t-toetsen en Anova analyses. De bevindingen ondersteunen een goede externe validiteit. De statistisch significante gemiddelde verschillen voor de subgroepen leeftijd en opleidingsniveau waren klein van omvang. De gemiddelde scores verschilden niet betreffende het geslacht. Over het algemeen boden de bevindingen voorlopige ondersteuning voor de betrouwbaarheid en validiteit van de zelfredzaamheidsvragenlijst voor jongvolwassenen, wat suggereert dat deze kan worden gebruikt in onderzoeken met jongvolwassenen.

Trefwoorden: Externe validiteit, zelf-report zelfredzaamheidsvragenlijst, jongvolwassenen, vaardigheden, autonomie, zelfmanagement, gezondheid, opleidingsniveau, ontluikende volwassenheid.

Abstract (Engels)

Getting your life in order can be very difficult if you're not self-reliant. By measuring self-reliance, it can be determined whether a young adult needs support with related problems. Self-reliance has an influence on life satisfaction. How self-reliance develops can differ for every individual because the influence of gender, age and education level. A sub-study researched the construct validity and reliability of a new instrument on 'Self-reliance'. This study examines the external validity of this new instrument. This self-report questionnaire consists of two scales. The scale 'Self-management' and the scale 'Health'. Using (partial) correlations and the total score of the Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (Seligson et al., 2003), the relationship between self-reliance and life satisfaction was investigated. The influence of gender, age and education level on this relationship have been included. In addition, the differences between the subgroups of gender, age and education level were examined by t-tests and Anova analyses. The findings support a good external validity. The statistically significant mean differences for the age and education level subgroups were small. The mean scores did not differ according to gender. Overall, the findings provided preliminary support for the reliability and validity of the self-reliance questionnaire, suggesting that it can be used in studies with young adults.

Keywords: External validity, self-report self-reliance questionnaire, young adults, life skills, autonomy, self-management, health, educational attainment, emerging adult.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding en theoretische verkenning.....	Bladzijde 5
Hoofdstuk 2: Methode.....	Bladzijde 10
Hoofdstuk 3: Resultaten.....	Bladzijde 13
Hoofdstuk 4: Conclusie en discussie.....	Bladzijde 18
Literatuurlijst.....	Bladzijde 24
Bijlage.....	Bladzijde 32

Hoofdstuk 1: Inleiding en theoretische verkenning

19 jaar en kwetsbaar

‘Jan (19) is net overgestapt van mbo-niveau 3 naar mbo-niveau 2. Hij vond de opleiding niet leuk, maar zijn grootste motivatie is dat het studiegeld voor opleidingen tot niveau 2 niet hoeft worden terugbetaald (Studiefinanciering, duo.nl, 2015). Jan heeft namelijk al een behoorlijke schuld op zijn naam staan. Echt naar school gaat Jan niet. Hij ligt liever de hele dag in bed of hangt met zijn vrienden bij de skatebaan. Jan vindt zelf dat het best goed gaat, al zijn de schulden wel vervelend.’

Jan is een voorbeeld van een jongere die op de een of andere manier in een kwetsbare positie zit. In Nederland gaat het om ongeveer 15% van alle jongeren tussen de 16 en de 27 jaar (Handreiking-van-jeugd naar volwassenheid, 2016). De problemen doen zich voor binnen verschillende ontwikkelingstaken, zoals onderwijs, werk, sociale relaties en zelfredzaamheid (Handreiking-van-jeugd naar volwassenheid, 2016). Op het moment dat een jongere 18 jaar wordt en de wettelijk volwassen leeftijd bereikt wordt er vanuit de Nederlandse samenleving verwacht dat zij hun eigen problemen kunnen oplossen en zelf hulpvragen kunnen formuleren (Ministerie van VWS et al., 2018). Maar wanneer er gekeken wordt naar de ontwikkelingstaken van jongvolwassenen dan blijkt dat de mate van beheersing hiervan enorm kan verschillen (Vettenburg, 2011). Jongeren tussen de 16 en de 27 zijn met verschillende ontwikkelingstaken bezig. Volgens Slot en Spanjaard (2015) zijn dit met name de positie ten opzichte van het gezin, vrije tijd, gezondheid en uiterlijk en intimiteit en seksualiteit. Arnett (2007) spreekt over een ontluikende volwassenheid waarin er een verschuiving is van de traditionele ontwikkelingstaken naar meer persoonlijke indicatoren, zoals het accepteren van verantwoordelijkheden, jezelf kunnen onderhouden en het onafhankelijk kunnen maken van levensbeslissingen.

Toch zijn jongvolwassen zelf verantwoordelijk voor het oplossen van hun problemen, wat van hen een hoge mate van zelfredzaamheid vraagt (Raad van State, z.d.). Dit betekent ook dat van kwetsbare jongeren wordt verwacht dat zij zonder hulp zelfredzaam worden. Echter blijkt dat zij vaak op verschillende manieren ondersteuning nodig hebben om een wenselijke mate van zelfredzaamheid te bereiken (Nederland et al., 2016). Zelfredzaamheid wordt gedefinieerd als ‘Het zelf realiseren van een acceptabel niveau van functioneren op de belangrijke domeinen van het dagelijks leven. Indien nodig door de juiste hulp te organiseren

op het moment dat een daling van iemands functioneringsniveau dreigt of plaatsvindt, die deze niet zelf kan voorkomen of verhelpen' (Kamann et al., 2020).

Om inzicht te krijgen in de zelfredzaamheid van jongeren heeft de GGD uit Amsterdam de zelfredzaamheidsmatrix jeugd ontwikkeld (Kamann et al., 2020). Dit is een adaptieve vragenlijst, welke ingevuld wordt door de hulpverlening. Hoewel de zelfredzaamheidsmatrix wetenschappelijk is onderzocht, is deze niet geschikt voor wetenschappelijk onderzoek. De definitie van zelfredzaamheid uit de zelfredzaamheidsmatrix (2017) hanteert een mate van acceptabel functioneren. Dit is een subjectieve maat binnen de Zelfredzaamheidsmatrix. Deze maat wordt bepaald door de hulpverlening die een inschatting maakt van iemands zelfredzaamheid en niet door de persoon zelf. Daarnaast duurt het afnemen een aantal uur en zijn er meerdere gesprekken nodig (Zelfredzaamheidsmatrix, 2017). Dit is voor een individuele casus een grondige manier om te kijken naar wat een jongere nodig heeft. Maar op het moment dat er op een wetenschappelijke manier gekeken wordt naar de doelgroep jongvolwassenen en hun zelfredzaamheid dan is dit niet een instrument dat passend is.

Om aan te sluiten bij de vraag naar een passend wetenschappelijk instrument is er in dit onderzoek bijgedragen aan het ontwikkelen van een instrument dat de mate van zelfredzaamheid van jongvolwassenen tussen de 16 en de 24 jaar meet. Op basis van de zelfredzaamheidsmatrix jeugd (Kamann et al., 2020) is er een korte vragenlijst ontwikkeld waarin er een latente maat van zelfredzaamheid wordt gemeten welke door de jongvolwassenen zelf wordt gescoord. De construct validiteit en betrouwbaarheid van deze vragenlijst is onderzocht in een sub-studie. Uit onderzoek van Oenema (2022) is gebleken dat er binnen de vragenlijst zelfredzaamheid sprake is van twee schalen. De schaal 'Zelfmanagement' is een invariante, gemiddeld sterke schaal. De schaal 'Gezondheid' is een invariante, zwakke schaal. Dit onderzoek (de tweede sub-studie) gaat in op de externe validiteit van deze ontwikkelde vragenlijst.

Om de externe validiteit van dit instrument te kunnen onderzoeken is er gebruik gemaakt van de samenhang die zelfredzaamheid heeft met levenstevredenheid. Zelfredzaamheid wordt binnen de wetenschap gezien als een essentiële factor voor een goed leven (Andresen et al., 2010). Levenstevredenheid wordt gedefinieerd als een individu's globale en subjectieve evaluatie over iemands gehele kwaliteit van leven of van specifieke domeinen zoals familie, vrienden en dagelijkse omgeving (Huebner et al. 2005; Suldo et al. 2006). De manier waarop de ontwikkeling van zelfredzaamheid van een individu verloopt heeft invloed op de kwaliteit van leven (Willroth, Atherton & Robins, 2021; Kim, Furlong &

Dowdy, 2019). De verwachting is dat als een individu een hoge mate van zelfredzaamheid heeft dit ook een hoge mate van levenstevredenheid betekent. Als er gekeken wordt naar de domeinen van zelfredzaamheid dan blijkt uit onderzoek dat met name de mate van autonomie en de hoogte van objectieve levensfactoren zoals inkomen en educatie invloed hebben op de mate van levenstevredenheid (Cronin et al. 2017; Weiting, 2014). Demografische factoren die mogelijk invloed hebben op de samenhang tussen zelfredzaamheid en levenstevredenheid zijn het opleidingsniveau, leeftijd en het geslacht van respondenten.

Geslacht

Als er gekeken wordt naar de invloed van geslacht op de samenhang tussen zelfredzaamheid en levenstevredenheid dan zijn de resultaten van onderzoek wisselend. Er is onderzoek waaruit blijkt dat jongens hoger scoren op levenstevredenheid en hun mate van zelfredzaamheid, onderzoek waaruit blijkt dat meisjes hoger scoren op hun zelfredzaamheid en onderzoek waarin geen verschil wordt gevonden (Öztürk & Karagün, 2020; Chow, 2005; Gilman & Huebner, 2006; Neto, 1993; Salmela-Aro & Tynkkynen, 2010). Als er gekeken wordt naar de vaardigheden die horen bij zelfredzaamheid dan valt op dat er hier ook wisselende resultaten tussen jongens en meisjes worden gevonden als het gaat over de aanpak van problemen (Öztürk & Karagün, 2020). Wat wel een factor lijkt te zijn is de manier waarop meisjes en jongens worden opgevoed door de maatschappij. De zogenoemde geslachts-specifieke rollen, waarin meisjes wordt aangeleerd zich verantwoordelijker te gedragen dan jongens en waarbij er van jongens meer doorzettingsvermogen en volhardendheid wordt verwacht ten opzichte van meisjes (Pape, 2019). De invloed van deze rollen op de manier waarop problemen worden aangeaan en opgelost verschillen tussen jongens en meisjes (Öztürk & Karagün, 2020). Rond de adolescentiefase ontstaan er gender-typische problemen en coping strategieën die zichtbaar worden en intensiveren gedurende de adolescentie (Galambos et al., 1990; Adams et al., 2007). Voorbeelden hiervan zijn een hogere gevoeligheid voor stress en minder effectieve coping strategieën onder meisjes in vergelijking met jongens (Hampel & Petermann, 2005). Bij meisjes staat het behalen van taken gericht op onderlinge relaties en het behalen van een prettige verbinding binnen deze relaties centraal. Jongens richten zich meer op het behalen van taken gericht op fysieke en intellectuele competenties (Miller, 2003; Miller et al., 2009). Dit komt mogelijk doordat jongens zich meer focussen op de objectieve levensfactoren zoals inkomen en educatie (Weiting, 2014).

Leeftijd

Onderzoek gedaan door Ranta et al. (2012) over de invloed van leeftijd op jongeren hun zelfmanagement en levenstevredenheid laat zien dat het op relatief jonge leeftijd doorlopen van de ontluikende volwassenheid in het domein van onderwijs en werk een positieve invloed heeft op de mate van levenstevredenheid van een jongvolwassene. Daar tegenover lijkt het op latere leeftijd nog niet hebben van een mate van zelfstandigheid een riscofactor voor het ontwikkelen van problemen binnen de maatschappij (Vettenburg, 2011). Als er gekeken wordt naar de vaardigheden die adolescenten en jongvolwassenen beheersen kan de ene persoon met 17 jaar al volledig zelfstandig functioneren en is de ander met 23 jaar nog afhankelijk van zijn ouders (Vettenburg, 2011). Slot en Spanjaard (2015) hebben de verschillende ontwikkelingstaken per leeftijdsfase weergegeven. Voor de ontwikkelingstaken die gericht zijn op zelfredzaamheid zijn er drie leeftijdsfasen. De leeftijdsgroep 12 tot 17 jaar, de leeftijdsgroep 18 tot 23 jaar en de leeftijdsgroep 24 tot 35 jaar. Bij een gemiddelde ontwikkeling neemt de onafhankelijkheid, zelfstandigheid en de mate van zelfredzaamheid toe met het aantal leeftijdsjaren (Slot & Spanjaard, 2015).

Opleidingsniveau

Over de invloed van opleidingsniveau op zelfredzaamheid en levenstevredenheid is weinig bekend. Zelfredzaamheid wordt gezien in de objectieve levensfactoren zoals inkomen en het niveau van educatie (Weiting, 2014) waarbij de hoogte van de educatie en het inkomen van de student zorgen voor meer tevredenheid over het eigen leven (Ranta et al., 2012). Uit onderzoek van Öztürk & Karagün (2020) blijkt namelijk dat de hoogte van het maandelijkse inkomen en het opleidingsniveau van de student en de hoogte van het inkomen en het opleidingsniveau van de ouders de mate van levenstevredenheid bij de student verhoogt. In het onderzoek van Salmela-Aro & Tynkkynen (2010) wordt aangegeven dat naar mate het opleidingsniveau van een individu stijgt de kans op een negatieve mate van levenstevredenheid afneemt. Mogelijk dat de mate van verbinding met de opleiding hier een rol in speelt want die lijkt positief geassocieerd met de mate van levenstevredenheid (Joyce & Early, 2014; Pate et al., 2016). Als er gekeken wordt naar de lange termijn verschillen tussen laag en hoog opgeleiden dan blijken laagopgeleiden vaker werkloos, ze hebben vaker een uitkering en ze vormen een kansarme en kwetsbare doelgroep (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017). Door minder kansen en mogelijkheden zijn laagopgeleiden minder zelfredzaam in onze maatschappij (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2017).

Doel van het onderzoek.

Het doel van dit onderzoek is om de externe validiteit van de zelfredzaamheidsvragenlijst vast te stellen. Daarom wordt er gekeken naar de samenhang tussen de mate van zelfredzaamheid en de mate van levenstevredenheid en wordt er gecontroleerd voor de variabelen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Ook wordt er gekeken naar de gemiddelde verschillen tussen de groepen die gevormd zijn binnen de demografische variabelen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. De verwachting binnen dit onderzoek is dat meisjes door de invloed van geslacht specifieke rollen hoger scoren op hun mate van zelfredzaamheid dan jongens, dat naar mate de jongvolwassene ouder wordt deze ook zelfredzamer is en dat studenten die hoger opgeleid zijn een hogere mate van zelfredzaamheid hebben.

Onderzoeksvraag

De volgende onderzoeksvraag staat centraal:

1. “Wat is de externe validiteit van de zelfredzaamheidsvragenlijst kijkend naar de schaal ‘Zelfmanagement’ en de schaal ‘Gezondheid’ over de mate van zelfredzaamheid van 16 tot 24-jarigen”.

De onderzoeksvraag wordt aan de hand van de volgende deelvragen onderzocht:

1. “Wat is de associatie tussen zelfredzaamheid en levenstevredenheid rekening houdend met leeftijd, geslacht en opleidingsniveau.”
2. “Wat is het verschil tussen de mannen en vrouwen op beide zelfredzaamheidsschalen”.
3. “Wat is het verschil tussen de verschillende leeftijdsgroepen op beide zelfredzaamheidsschalen.”
4. “Wat is het verschil tussen de verschillende opleidingsniveaus op beide zelfredzaamheidsschalen.”

Hoofdstuk 2: Methode

Design

De huidige studie is gebaseerd op een kwantitatief cross-sectioneel design met als doel het vaststellen van de externe validiteit van de zelfredzaamheidsvragenlijst. Hierbij is er eenmalig bij zoveel mogelijk studenten de zelfredzaamheidsvragenlijst en de Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (Seligson et al., 2003) afgenomen.

Respondenten

De beoogde populatie bestaat uit jongvolwassenen woonachtig in Nederland. De onderzoekspopulatie bestaat uit studenten in de leeftijd van 16 tot 24 jaar, woonachtig in Nederland en studierend in de stad Groningen. Studenten waarbij sprake is van acute problematiek werden uitgesloten van dit onderzoek. De steekproef bestaat 258 studenten (N = 258) waarvan 87 Jongens (33.7%) en 171 Meisjes (66.3%). 38% is tussen de 16 en de 18, 30% tussen de 19 en de 21 en 31.8% tussen de 22 en de 24. De gemiddelde leeftijd is 19.8 jaar. De vragenlijst is door middel van een gemaks-steekproef verspreid binnen de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool, het Noorder poort college en het Alfa college. Van de 258 respondenten gaan er 62 naar de universiteit (24.0%), 68 naar het hbo (26.4%) en 128 naar het mbo (49.6 %), niveau een tot en met vier.

Instrumenten en variabelen

Om de mate van zelfredzaamheid te meten is er een vragenlijst ontwikkeld gericht op jongvolwassenen. De vragenlijst bestaat uit twaalf onderdelen gericht op de vaardigheden die gezamenlijk zelfredzaamheid meten, vijf vragen over de mate van levenstevredenheid en drie vragen over de demografische variabelen, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau.

De vragen over zelfredzaamheid zijn gebaseerd op de domeinen die de zelfredzaamheidsmatrix voor jongeren (2020) hanteert. Uit het onderzoek van Oenema (2022) zijn twee schalen gevormd. De schaal 'Zelfmanagement' bestaat uit de domeinen financiën, huisvesting, huiselijke relaties, instrumentele algemene dagelijkse levensvaardigheden, sociaal netwerk en justitie. De schaal 'Gezondheid' bestaat uit de domeinen tijdsbesteding, middelen gebruik, lichamelijke gezondheid, geestelijke gezondheid, maatschappelijke activiteiten en basale algemene dagelijkse levensvaardigheden. Deze vragen zijn beantwoord op een 4 punt Likert schaal. De antwoordmogelijkheden lopen van niet zelfredzaam (1) tot volledig zelfredzaam (4).

De mate van levenstevredenheid zijn vastgesteld door het gebruik van de Brief multidimensional students' lifesatisfactionscale van Seligson, Huebner, & Valois (2003). De vragenlijst is vertaald van Engels naar Nederlands. Er worden vijf vragen gesteld gericht op de mate van overeenstemming met een aantal statements over hun eigen levenstevredenheid. Hierbij zijn ook de antwoordmogelijkheden aangepast van 1 tot 7: Terrible, Un- happy, Mostly Dissatisfied, Mixed (about equal & satisfied and dissatisfied), Mostly satisfied, Pleased, Delighted naar een schaal van zeer ontevreden (1) tot zeer tevreden (7). Deze vragenlijst heeft in onderzoek van Seligson, et al. (2003) en Huebner et al. (2004) een betrouwbaarheid van .75 laten zien bij studenten.

De demografische vragenlijst bevraagt de variabelen geslacht (man, vrouw, anders), leeftijd (open) en opleiding (universiteit, hbo, mbo-niveau 1 tot en met vier).

Procedure

Omdat dit onderzoek onderdeel is van een groter onderzoek, welke door zowel Erna de Roo als Tjarda Oenema individueel wordt uitgevoerd is de procedure gelijk. Het verzamelen van de data gebeurde op dezelfde wijze en op hetzelfde moment. Door middel van een clustersteekproef zijn er jongvolwassen respondenten verzameld. Er is telefonisch contact gelegd met de volgende vier scholen: het Noorderpoort, het Alfa College, de Hanzehogeschool en de Rijksuniversiteit Groningen. Tijdens dit gesprek is er gevraagd om de vragenlijst te delen met hun docentenpool zodat zij dit met hun studenten konden delen. Hierdoor hebben de onderzoekers geen invloed en zicht gehad op welke klassen benaderd werden. Dit maakt dat het verzamelen van de respondenten random is geweest. Daarnaast zijn er docenten uit de persoonlijke kennissenkring benaderd welke ook werkzaam zijn op deze onderwijsinstellingen om de vragenlijst ook via hen onder de docenten te verspreiden.

De vragenlijst is per e-mail door middel van een link van Qualtrics verspreid binnen de docentenpool. De docenten is gevraagd deze link te plaatsen in de klassenapp. Op het moment dat respondenten op de link naar de vragenlijst klikten, hebben zij het informed consent moeten tekenen alvorens zij de vragenlijst konden invullen. Via het informed consent zijn de respondenten ingelicht over het onderwerp en doel van het onderzoek, de tijd benodigd voor het invullen van de vragenlijst, wat er met de onderzoeksgegevens gedaan ging worden, de vertrouwelijke omgang met gegevens die niet herleidbaar zijn tot de individuele proefpersoon, de mogelijkheid om zich terug te trekken of contact op te nemen met de onderzoeker en de beveiliging van de opslag, waarbij de gegevens gedurende het onderzoek digitaal zijn opgeslagen in een map op de Y-schijf. Enkel de masterstudenten die

voor hun thesis onderzoek doen naar deze vragenlijsten en de begeleiders van de these hebben toegang tot deze schijf.

Data-analyse

Uit onderzoek van Oenema (2022) zijn door middel van de Mokkenanalyse de schaal 'Zelfmanagement' en de schaal 'Gezondheid' gevormd. Uit het onderzoek van Oenema (2022) bleek dat beide schalen voldoende betrouwbaar zijn om minder belangrijke beslissingen te nemen op individueel niveau en betrouwbaar genoeg om uitspraken te doen op groepsniveau. Om de externe validiteit van de zelfredzaamheidsvragenlijst vast te kunnen stellen zijn de gemiddelde totaalscores van de twee zelfredzaamheidsschalen 'Zelfmanagement' en 'Gezondheid' gecorreleerd met de gemiddelde totaalscore van de levenstevredenheidvragenlijst; doormiddel van de Pearson correlatiecoëfficiënt en de partiele Pearson correlatiecoëfficiënt. Er wordt aangenomen dat de data lineair verdeeld zijn en dat deze scores positief met elkaar correleren. De effectgroottes van de correlaties worden gecategoriseerd als klein vanaf 0.1, medium vanaf 0.3 en groot vanaf 0.5 (Cohen, 1992). Daarnaast zijn de gemiddelde scores voor de variabelen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau vergeleken met de twee zelfredzaamheidsschalen 'Zelfmanagement' en 'Gezondheid' om te onderzoeken of er voor subgroepen vergelijkbare relaties bestaan. Dit is gedaan door middel van de t-toets en de one-way Anova en post hoc analyse voor onafhankelijke groepen. De verwachting is dat de resultaten overeenkomen met de gestelde hypotheses voor het geslacht, de leeftijd en het opleidingsniveau. De effectgrootte voor verschil in gestandaardiseerde gemiddelden worden gecategoriseerd als klein op het moment dat het verschil 0.2 is, gemiddeld als het verschil ongeveer 0.5 is en 0.8 als het verschil groot is (Cohen, 1992).

Hoofdstuk 3: Resultaten

In tabel 1 worden de gemiddelde scores weergegeven van de Brief multidimensional students' lifesatisfactionscale (hierna BMSL) $M = 3.98$ ($SD = .997$) en de schalen 'Zelfmanagement' $M = 3.19$ ($SD = .489$) en 'Gezondheid' $M = 3.03$ ($SD = .418$). De Skewness en de Kurtosis geeft aan dat de data normaal verdeeld is.

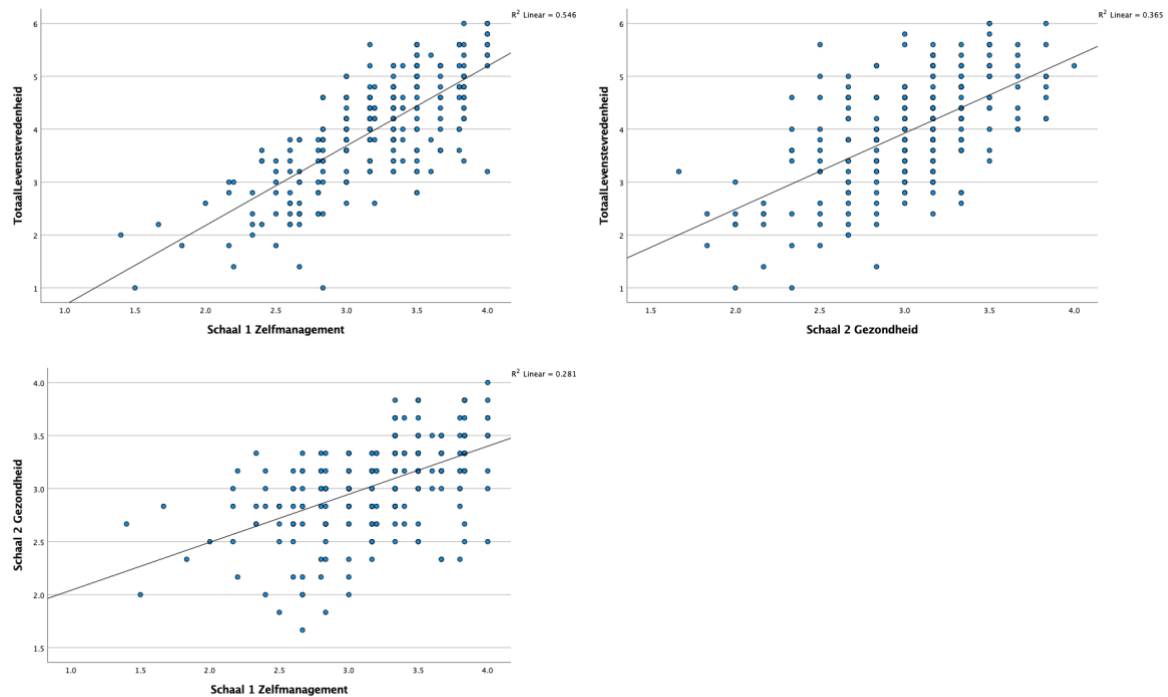
Tabel 1

Descriptieve data zelfredzaamheidsvragenlijst en Brief multidimensional students lifesatisfactionscale

	Zelfredzaamheidsschaal 'Zelfmanagement'		Zelfredzaamheidsschaal 'Gezondheid'		Brief multidimensional students lifesatisfactionscale	
N	258		258		258	
Gemiddelde	3.19		3.03		3.98	
Std. Deviatie	.489		.418		.997	
Skewness	-.699	.152	-.537	.152	-.398	.152
Kurtosis	.603	.302	.472	.302	-.098	.302

Bivariate en partiele correlatie

Uit de resultaten van de scatterplots die te zien zijn in figuur 1 blijkt dat er sprake is van een lineair verband tussen de zelfredzaamheidsschaal 'Zelfmanagement' en de BMSL ($R^2 = .546$), de zelfredzaamheidsschaal 'Gezondheid' en de BMSL ($R^2 = .365$) en de beide zelfredzaamheidsschalen onderling ($R^2 = .281$).

Figuur 1 Scatterplots zelfredzaamheidsschalen 'Zelfmanagement' en 'Gezondheid' en de 'Brief multidimensional students' lifesatisfactionscale'

Positieve significante correlaties zijn gevonden tussen de zelfredzaamheidsschalen 'Zelfmanagement', 'Gezondheid' en de BMSL. De associatie tussen de beide zelfredzaamheidsschalen is middelmatig positief en significant ($r = .530$; $p < .001$; $N = 258$). De zelfredzaamheidsschaal 'Zelfmanagement' en de BMSL associëren sterk positief en significant elkaar ($r = .739$; $p < .001$; $N = 258$). De zelfredzaamheidsschaal 'Gezondheid' associeert middelmatig positief en significant met de BMSL ($r = .604$; $p < .001$; $N = 258$).

Tabel 2
bivariate correlatie zelfredzaamheidsvragenlijst en de BMSL

		Zelfredzaamheid Zelfmanagement	Zelfredzaamheid Gezondheid	Brief multidimensional students lifesatisfactionscale
Zelfredzaamheid Zelfmanagement	Pearson's correlatie Sig. (2-taild) N	1		
Zelfredzaamheid Gezondheid	Pearson's correlatie Sig. (2-taild) N	.530** <.001 258	1	
Brief multidimensional students lifesatisfactionscale	Pearson's correlatie Sig. (2-taild) N	.739** <.001 258	.604** <.001 258	1

Note ** Correlatie is significant <0.05 (2-tailed)

Uit resultaten van de partiele correlatie blijkt dat er weinig verschil is bij het vergelijken van de correlatiecoëfficiënten tussen partiele en de bivariate correlatie. De correlatiecoëfficiënt tussen de twee zelfredzaamheidsschalen gaat iets omhoog ($r = .541$). Dit geldt ook voor de correlatiecoëfficiënt tussen de schaal ‘Gezondheid’ en de BMSL ($r = .615$) Het grootste verschil is .016 tussen de bivariate ($r = .739$) en de partiële correlatie ($r = .723$) tussen de schaal ‘Zelfmanagement’ en de BMSL.

T-test en one-way Anova

Er is een T-test uitgevoerd om een beeld te krijgen van de verschillen in de variantie voor de variabele geslacht op de twee zelfredzaamheidsschalen. De verschillen tussen de mannen en de vrouwen hun gemiddelden vallen binnen de maximaal twee standaarddeviaties op beide schalen. De resultaten worden weergegeven in Tabel 3. Het verschil in gemiddelde zelfredzaamheid op de schaal ‘Zelfmanagement’ is voor mannen ($X = 3.19$; $SD = .531$) en vrouwen niet significant $t(256) = -.082, p .935, d = -.011$.

Het verschil in gemiddelde zelfredzaamheid op de schaal ‘Gezondheid’ is voor mannen ($X = 3.00$; $SD = .457$) en vrouwen ($X = 3.05$; $SD = .397$) niet significant $t(256) = -.795, p .428, d = -.110$. Op de schaal ‘Zelfmanagement’ en op de schaal ‘Gezondheid’ zijn er geen significante verschillen tussen de groep mannen en de groep vrouwen.

Tabel 3
Ongepaarde T-test Geslacht

Zelfredzaamheidsvragenlijst	Geslacht	N	M	Sd	Betrouwbaarheidsinterval	t-test	2-sided P-waarde
Zelfmanagement	Man	87	3.19	.531	-.132	.122	-.082 .935
	Vrouw	171	3.19	.468			
Gezondheid	Man	87	3.00	.457	-.154	.068	-.795 .428
	Vrouw	171	3.05	.397			

Er is een one-way Anova uitgevoerd om een beeld te krijgen van verschillen in de variantie tussen de verschillende leeftijdsgroepen op de zelfredzaamheidsschaal ‘Zelfmanagement’ welke worden weergegeven in Tabel 4. De verschillen tussen de gemiddelden van alle leeftijdsgroepen vallen binnen de maximaal twee standaarddeviaties. Er is een significant verschil gevonden tussen de groepen voor de schaal ‘Zelfmanagement’ ($F(2, 255) = 11.848, p < .001, d = .085$). Uit de post hoc analyse blijkt dat de leeftijdsgroep 22-24 ($X = 3.40, SD =$

.392) significant hoger scoort dan de 16-18 groep ($X = 3.08$, $SD = .516$) en de 19-21 groep ($X = 3.12$, $SD = .483$).

Tabel 4
One-way ANOVA Leeftijd

Zelfredzaamheidsvragenlijst	Leeftijd	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	F	Sig.
<i>Zelfmanagement</i>	16 – 18	98	3.08	.516	11.848	<.001
	19 – 21	78	3.12	.483		
	22 – 24	82	3.40	.392		

De resultaten voor de one-way Anova van de zelfredzaamheidsschaal ‘Gezondheid’ voor de verschillende leeftijdsgroepen worden weergegeven in Tabel 5. De verschillen tussen de gemiddelden van alle leeftijdsgroepen vallen binnen de maximaal twee standaarddeviaties. De associatie gevonden tussen de groepen voor de schaal ‘Gezondheid’ ($F(2, 255) = 2.343$, $p < .098$, $d = .018$) is niet significant. Er is daarom geen post hoc analyse uitgevoerd.

Tabel 5
One-way ANOVA Leeftijd

Zelfredzaamheidsvragenlijst	Leeftijd	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	F	Sig.
Gezondheid	16 – 18	98	3.05	.411	2.343	.098
	19 – 21	78	2.95	.434		
	22 – 24	82	3.09	.404		

De resultaten voor de one-way Anova uitgevoerd met de zelfredzaamheidsschaal ‘Zelfmanagement’ en de verschillende opleidingsniveaus worden weergegeven in Tabel 6. De verschillen tussen de gemiddelden opleidingsniveaus vallen binnen de maximaal twee standaarddeviaties op beide schalen. Er is een significante associatie gevonden tussen de verschillende opleidingsniveaus voor de schaal ‘Zelfmanagement’ ($F(2, 255) = 21.673$, $p < .001$, $d = .145$). Uit de post hoc analyse blijkt dat de universiteit ($X = 3.52$, $SD = .311$) significant hoger scoort dan het mbo ($X = 3.07$, $SD = .541$) en het hbo ($X = 3.13$, $SD = .376$) op de schaal ‘Zelfmanagement’.

Tabel 6
One-way ANOVA Opleidingsniveau

Zelfredzaamheidsvragenlijst	Opleidingsniveau	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	F	Sig.
<i>Zelfmanagement</i>	mbo	128	3.07	.541	21.673	<.001
	hbo	68	3.13	.376		
	universiteit	62	3.52	.311		

De resultaten voor de one-way Anova uitgevoerd met de zelfredzaamheidsschaal ‘Gezondheid’ en de verschillende opleidingsniveaus worden weergegeven in Tabel 7. De verschillen tussen de gemiddelden opleidingsniveaus vallen binnen de maximaal twee standaarddeviaties op beide schalen. Er is een significante associatie gevonden tussen de verschillende opleidingsniveaus voor de schaal ‘Gezondheid’ ($F(2, 255) = 6.683, p .001, d = .050$). Uit de post hoc analyse blijkt dat de universiteit ($X = 3.52, SD = .311$) significant hoger scoort dan het mbo ($X = 3.03, SD = .389$) en het hbo ($X = 2.91, SD = .525$).

Tabel 7
One-way ANOVA Opleidingsniveau

Zelfredzaamheidsvragenlijst	Opleidingsniveau	N	Gemiddelde	Standaarddeviatie	F	Sig.
Gezondheid	mbo	128	3.03	.389	6.683	.001
	hbo	68	2.91	.525		
	universiteit	62	3.17	.288		

Hoofdstuk 4: Conclusie en discussie

Het hoofddoel van dit onderzoek was om de externe validiteit te onderzoeken van de zelf-report vragenlijst over de mate van zelfredzaamheid van 16 tot 24-jarigen. Daarnaast is er onderzocht of er verschillen in mate van zelfredzaamheid te vinden zijn binnen verschillende subgroepen. De correlatie tussen de zelfredzaamheidsschalen 'Zelfmanagement' en 'Gezondheid' en de mate van levenstevredenheid kan worden gezien als hoog (Cohen, 1992). Uit de partiele correlatie blijkt dat de invloed van de variabelen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau op deze associatie laag is. Uit de resultaten van de subgroep analyses blijkt dat er geen verschillen zijn tussen mannen en vrouwen op beide schalen. Voor de leeftijdsgroepen scoort de oudste leeftijdsgroep significant hoger dan de jongste leeftijdsgroepen op de schaal 'Zelfmanagement'. Deze verschillen werden niet gevonden op de schaal 'Gezondheid'. Binnen de subgroepen voor de variabele opleidingsniveau blijkt dat de studenten op universitair niveau significant hoger scoorden ten opzichte van het hbo en mbo op beide schalen. Wat betreft de scores van de subgroepen op de schaal 'Zelfmanagement' en de schaal 'Gezondheid' zijn alle effectgroottes ongeveer tussen de 0.0 en de 0.14 en dus afwezig tot klein (Cohen, 1992). De praktische significantie is dus verwaarloosbaar. Dit onderzoek laat zien dat de externe validiteit van de zelfredzaamheidsvragenlijst voor jongvolwassenen goed is.

Uit de resultaten blijkt dat zelfredzaamheid, bekeken vanuit de zelfredzaamheidsschaal 'Zelfmanagement' en de zelfredzaamheidsschaal 'Gezondheid', een significante positieve samenhang laat zien met de mate van levenstevredenheid. Levenstevredenheid heeft een groot nomologisch netwerk van variabelen die gerelateerd zijn. Zelfredzaamheid is hier een van (Huebner, 2004). Binnen de resultaten zien we de verwachting dat zelfredzaamheid positief samenhangt met levenstevredenheid terug. Levenstevredenheid is een stabiele variabele die over lagere periodes stabiel blijft, waarbij er een deel onverklaarde variantie is waardoor levenstevredenheid mogelijk gevoelig is voor life events (Fujita & Diener, 2005; Schimmack & Oishi, 2005; Pavot & Diener, 1993). Dit maakt dat levenstevredenheid een betrouwbare variabele is als het gaat om het onderzoeken van samenhang met zelfredzaamheid. Voor jongvolwassenen in ontwikkeling ligt dit ongeveer gelijk. Voor studenten is levenstevredenheid een iets minder stabiele variabele mogelijk door hun jonge leeftijd en de ontwikkelingen die zij nog doormaken (Steger & Kashdan, 2007). Toch geeft 73% van de adolescenten aan tevreden te zijn over hun eigen leven (Huebner et al. 2000). De samenhang tussen levenstevredenheid met de schaal 'Zelfmanagement' is sterker

dan de samenhang tussen levenstevredenheid en de schaal 'Gezondheid'. Mogelijk zijn er bij de schaal gezondheid ook nog andere variabelen invloed op deze samenhang hebben. Uit de resultaten blijkt dat leeftijd, geslacht en opleidingsniveau weinig invloed uitoefenen.

Uit de resultaten blijkt dat het geslacht van de respondent geen verschil in de mate van zelfredzaamheid betekend. De veronderstelling in dit onderzoek was dat er binnen de groep studenten sprake zou kunnen zijn van door de samenleving opgelegde geslacht specifieke criteria gericht op zelfredzaamheid en dat deze meer verwacht zouden worden voor meisjes dan jongens maar de resultaten suggereren dat deze verschillen er niet zijn (Arnett, 2003). Het zou kunnen dat genderspecifieke rollen gericht op zelfredzaamheid niet meer zo sterk van toepassing bij jongvolwassenen door veranderingen binnen de maatschappij. Studenten ervaren de normen gericht op hun sekse als oneerlijk en discriminerend (Conry-Murray & Turiel, 2012) en het niet autonoom kunnen beslissen over hoe zij hun eigen leven willen inrichten gericht op hun geslacht zorgt voor weerstand en anders handelen (Jensen et al., 2007; Perko et al., 2020). Het afwijken van sekse specifieke rollen wordt steeds meer geaccepteerd in de maatschappij en zelfexpressie gericht op het geslacht wordt gezien als belangrijk (Krome, 2021; Killen & Stangor, 2001; Faas, 2012). Ook blijkt dat een groot deel van de jongvolwassenen minder traditioneel worden naar mate ze ouder worden (Crouter et al., 2007).

Binnen de subgroepen van de variabele leeftijd laten de resultaten zien dat hoe ouder een student is hoe groter de mate van zelfredzaamheid is op de schaal 'Zelfmanagement'. De schaal 'Zelfmanagement' bestaat uit de domeinen financiën, huisvesting, huiselijke relaties, instrumentele algemene dagelijkse levensvaardigheden, sociaal netwerk en justitie. Voornamelijk financiën, huisvesting en instrumentele algemene dagelijkse levensvaardigheden zijn objectieve en praktisch overzichtelijke domeinen waarbij er sprake is van voortbouwen op behaalde vaardigheden of kansen die een student heeft gekregen in het leven. Een theorie die hierbij aansluit is die van het concept van ontwikkelingstaken door middel selectie, optimalisatie en compensatie van Baltes (1997). Binnen het model van Baltes (1997) wordt de ontluikende volwassenheid gezien als een kritieke ontwikkelingsfase waarbij het behalen van een individu's levensdoelen beïnvloed wordt door de aanwezige kansen en mogelijkheden. Er wordt gesteld dat de doelen in de adolescentiefase eerst moeten worden behaald (tussen de 12 en de 18 jaar), voordat de daaropvolgende ontwikkelingstaken kunnen worden vervuld in de fase van de ontluikende volwassenheid (tussen de 19 en de 27 jaar) (Lerner et al. 2001). Dat jongvolwassenen tussen de 22 en de 24 jaar zichzelf zelfredzamer vinden komt mogelijk ook omdat ontwikkelingsdoelen zoals het behalen van

onafhankelijkheid op het gebied van wonen, langdurige liefdesrelaties en het maken van carrière steeds meer wordt uitgesteld door jongvolwassenen (Arnett, 2009; Faas, 2012). Hierdoor behalen ze op relatief oudere leeftijd hun ontwikkelingstaken gericht op werk, opleiding en relatie (Hendry & Kloep, 2007).

De resultaten op de schaal 'Gezondheid' laten geen verschillen zien binnen de subgroepen op hun mate van zelfredzaamheid. De schaal 'Gezondheid' bestaat uit de domeinen tijdsbesteding, middelen gebruik, lichamelijke gezondheid, geestelijke gezondheid, maatschappelijke activiteiten en basale algemene dagelijkse levensvaardigheden. Een deel van deze domeinen worden verwacht behaald te zijn tussen de 16 en de 18 jaar. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vaardigheden op het gebied van basale algemene dagelijkse levensvaardigheden, maatschappelijke activiteiten en tijdsbesteding (Slot & spanjaard, 2015). Daaropvolgend is het mogelijk dat alle leeftijdsgroepen fase specifieke druk voelen op de domeinen van geestelijke en lichamelijke gezondheid (Skaletz & Seiffge-Krenke, 2010; Kok, 2015; Lang et al., 2020). Denk bijvoorbeeld aan de focus op de ontwikkeling van een eigen identiteit en het maken van keuzes gericht op je toekomst tussen de 16 en de 21 jaar en de druk van het behalen van resultaten op het gebied van studie, werk, inkomen en het hebben van langdurige relaties tussen de 22 en de 24 jaar.

De resultaten laten zien dat studenten op universitair niveau hoger scoren op beide de zelfredzaamheidsschalen 'Zelfmanagement' en 'gezondheid' dan studenten op het hbo en mbo. Dit komt overeen met de veronderstelling dat een hoog opleidingsniveau ook meer zelfredzaamheid betekent. In de westerse samenleving wordt gezien dat er steeds hogere opleidingsniveaus worden behaald door sociaal en economische verandering binnen de samenleving (Seiffge-Krenke, 2006). Wat mogelijk meespeelt in de resultaten is dat individuen die grotere doelen stellen voor zichzelf ook een hoger niveau van opleiding behalen (Mirowsky & Ross, 2007). Hiermee zijn ze meer succesvol in het behalen van hun levensdoelen en ontwikkelen ze meer vaardigheden om risicofactoren en uitdagingen in hun leven aan te kunnen (Specht et al., 2012; Murrell et al., 2003). Tegelijkertijd maakt het voor de gezondheid niet uit hoe hoog de student zijn doelen legt maar heeft de student met een hoger opleidingsniveau meer baan kansen, meer invloed binnen zijn dagelijks leven en meer financiële mogelijkheden wat weer invloed heeft op diens zelfbeeld en zelfredzaamheid (Martin & Gardner, 2016).

Krachten en tekortkomingen

Uit het onderzoek van Oenema (2022) zijn door middel van een Mokkenanalyse twee schalen gevormd binnen de zelfredzaamheidsvragenlijst. De schaal 'Zelfmanagement' ($H = 0.43$, $\rho = 0.78$) een invariante, gemiddeld sterke schaal en de schaal 'Gezondheid' ($H = 0.33$, $\rho = 0.70$) een invariante, zwakke schaal. Beide schalen zijn geschikt voor het doen van onderzoek op groepsniveau en voor minder belangrijke beslissingen op individueel niveau. De vergelijkingen binnen de subgroepen van de variabele opleidingsniveau op de schalen 'Zelfmanagement' en 'Gezondheid' zijn niet schaalbaar. Dit heeft als gevolg dat de uitkomsten van de vergelijkingen van de subgroepen universiteit en mbo niet betrouwbaar zijn. De schaalbaarheid van opleidingsniveau hbo was wel voldoende. Voor de schaal 'Gezondheid' is het onduidelijk of de mate van zelfredzaamheid wel wordt gemeten voor de subgroepen mbo en universiteit.

De resultaten binnen dit onderzoek zijn verkregen door middel van het gebruik van de Pearsoncorrelatie. Omdat er gebruik is gemaakt van ordinale variabelen bij de uitvoering van de Partiele Pearson correlatie is deze herhaald met de Spearman Rho correlatie waarbij de uitkomst ongeveer gelijk was.

Ondanks dat er via literatuurstudie gekozen is voor bepaalde controle variabelen is het mogelijk dat er andere factoren zijn die niet zijn toegevoegd die invloed hebben op de mate van zelfredzaamheid. Denk hierbij aan culturele verschillen, soort studie die wordt gevolgd, sociaaleconomische status en het meemaken van meerdere life events.

Selectie groep

Als er gekeken wordt naar de analyses die zijn uitgevoerd dan blijkt dat de steekproefgrootte groot genoeg is om een onderscheidend vermogen te hebben. Vanuit de werving van de respondenten is er geen controle geweest over welke opleidingen binnen de scholen betrokken werden. Het is mogelijk dat voor de universiteit en het mbo maar een beperkt aantal opleidingen hebben meegedaan waardoor er onvoldoende een weerspiegeling is van deze doelgroep. Daarnaast is er geen zicht geweest op wat studenten heeft gemotiveerd wel of juist niet mee te doen aan deze vragenlijst.

Meetinstrumenten

De ontwikkelde zelf-report vragenlijst maakte gebruik van de wetenschappelijk onderzochte zelfredzaamheidsmatrix voor jongeren als uitgangspunt (GGD Amsterdam, Praktikon & Nederlands Jeugdinstituut, 2020). De vragenlijst duurt maximaal acht minuten wat voorkomt dat er overbodige vragen worden gesteld aan jongvolwassenen. Dit voorkomt onduidelijkheid en vergroot de kans op een volledig ingevulde vragenlijst (De Leeuw, 2010).

Om de externe validiteit vast te kunnen stellen is er gebruik gemaakt van de Brief multidimensional students' lifesatisfactionscale van Seligson, Huebner, & Valois (2003) zodat er inzicht kwam in de mate van levenstevredenheid van studenten. Uit onderzoek bleek deze vragenlijst een goede betrouwbaarheid heeft laten zien (0.75) bij studenten (Seligson et al., 2003; Huebner et al., 2004; Zullig et al., 2005). Deze vragenlijst past qua vorm en duur goed bij de korte zelf-report vragenlijst die wij ontwikkeld hebben. Een beperking van deze vragenlijst is dat hij is onderzocht binnen de studentenpopulatie in Amerika. Het is mogelijk dat dit invloed heeft op de generaliseerbaarheid van deze vragenlijst voor de Nederlandse studenten (Seligson, 2003).

De data zijn online verkregen, waarbij er geen zicht is op de mate van intrinsieke motivatie om de vragenlijst zo goed mogelijk in te vullen. In totaal zijn er negen respondenten verwijderd die niet voldeden aan de inclusiecriteria leeftijd of een opleidingsniveau aangaven die niet op de aangegeven school werd aangeboden. Het is mogelijk dat de vragenlijst voor deze groep respondenten niet duidelijk genoeg is geweest over de inclusiecriteria of de wijze waarop de scholen en de opleidingsniveaus konden worden ingevuld. Uiteindelijk zijn er in totaal drieëntwintig respondenten geweest die de vragenlijst onvolledig hebben ingevuld. Er is gekeken of er overeenkomsten gevonden kon worden binnen deze respondenten maar dit bleek niet het geval. De voorkeur ging uit naar een online vragenlijst in verband met de lage kosten en de mogelijkheid om het onderzoek anoniem af te nemen. Uit onderzoek van Wright (2005) blijkt dat online data verzamelen ook kan zorgen voor een grotere en meer representatieve steekproef. De mogelijkheid om volledig anoniem mee te kunnen doen kan ervoor gezorgd hebben dat er in totaal voldoende respondenten hebben kunnen werven en dat jongeren eerlijker durven te zijn over hun persoonlijke situatie (Wright, 2005). Een andere beperking is de bias die kan ontstaan bij self-report data. Het is mogelijk dat de visie van een student op wat gezond gedrag is kan variëren tussen geslacht, culturele achtergrond en leefomstandigheden (Hebert et al., 2020).

Implicaties verder onderzoek

Deze zelf-report vragenlijst kan mogelijk in de toekomst goed gebruikt worden voor wetenschappelijk onderzoek gericht op de zelfredzaamheid van andere doelgroepen in de leeftijd 16 tot 24 jaar. Aanvullend onderzoek is nodig om de validiteit gericht op de externe criteria voor zelfredzaamheid voor zowel de Nederlandse als andere sociaal culturele groepen vast te stellen, zodat er een beter beeld gevormd kan worden over de generaliseerbaarheid van deze vragenlijst.

Literatuurlijst

- Adams, M., Coltrane, S., & Parke, R. D. (2007). Cross-ethnic Applicability of the Gender-based Attitudes Toward Marriage and Child Rearing Scales. *Sex Roles, 56*(5–6), 325–339. <https://doi.org/10.1007/s11199-006-9174-0>
- Andresen, S., & Fegter, S. (2010). Children Growing Up in Poverty and Their Ideas on What Constitutes a Good Life: Childhood Studies in Germany. *Child Indicators Research, 4*(1), 1–19. <https://doi.org/10.1007/s12187-010-9073-3>
- Arnett, J. J. (2000). High Hopes in a Grim World. *Youth & Society, 31*(3), 267–286. <https://doi.org/10.1177/0044118x00031003001>
- Arnett, J. J. (2003). Conceptions of the Transition to Adulthood Among Emerging Adults in American Ethnic Groups. *New Directions for Child and Adolescent Development, 2003*(100), 63–76. <https://doi.org/10.1002/cd.75>
- Arnett, J. J. (2007). Emerging Adulthood: What Is It, and What Is It Good For? *Child Development Perspectives, 1*(2), 68–73. <https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2007.00016.x>
- Baltes, P. B. (1997). On the incomplete architecture of human ontogeny: Selection, optimization, and compensation as foundation of developmental theory. *American Psychologist, 52*(4), 366–380. <https://doi.org/10.1037/0003-066x.52.4.366>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2017, december). *Kwaliteit van leven in Nederland* (Nr. 978–90-357-2357–3). <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2017/50/kwaliteit-van-leven-in-nederland>
- Chow, H. P. H. (2005). Life Satisfaction Among University Students in a Canadian Prairie City: a Multivariate Analysis. *Social Indicators Research, 70*(2), 139–150. <https://doi.org/10.1007/s11205-004-7526-0>
- Conry-Murray, C., & Turiel, E. (2011). Jimmy’s Baby Doll and Jenny’s Truck: Young Children’s Reasoning About Gender Norms. *Child Development, 83*(1), 146–158. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2011.01696.x>
- Cronin, L., Marchant, D., Allen, J., Mulvenna, C., Cullen, D., Williams, G., & Ellison, P. (2019). Students’ perceptions of autonomy-supportive versus controlling teaching and

- basic need satisfaction versus frustration in relation to life skills development in PE. *Psychology of Sport and Exercise*, 44, 79–89.
<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.05.003>
- Crouter, A. C., Whiteman, S. D., McHale, S. M., & Osgood, D. W. (2007). Development of Gender Attitude Traditionality Across Middle Childhood and Adolescence. *Child Development*, 78(3), 911–926. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2007.01040.x>
- De Leeuw, E. D. (2010). Mixed-Mode Surveys and the Internet. *Survey Practice*, 3(6), 1–5.
<https://doi.org/10.29115/sp-2010-0030>
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction With Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71–75.
https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Elif, K., & Fatih, Z. (2020). Investigation of life satisfaction and interpersonal problem-solving skills of high school students according to their sports status. *Educational Research and Reviews*, 15(7), 426–432. <https://doi.org/10.5897/err2020.4017>
- Faas, C. (2012). Debating Emerging Adulthood: Stage or Process? - by Jeffrey Jensen Arnett, Marion Kloep, Leo B. Hendry, & Jennifer L. Tanner. *Journal of Family Theory & Review*, 4(2), 174–176. <https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2012.00123.x>
- Fassaert, T., Lauriks, S., Van de Weerd, S., Theunissen, J., Kikkert, M., Dekker, J., Buster, M., & De Wit, M. (2013). Psychometric Properties of the Dutch Version of the Self-Sufficiency Matrix (SSM-D). *Community Mental Health Journal*.
<https://doi.org/10.1007/s10597-013-9683-6>
- Fujita, F., & Diener, E. (2005). Life Satisfaction Set Point: Stability and Change. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(1), 158–164. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.1.158>
- Galambos, N. L., Almeida, D. M., & Petersen, A. C. (1990). Masculinity, Femininity, and Sex Role Attitudes in Early Adolescence: Exploring Gender Intensification. *Child Development*, 61(6), 1905–1914. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1990.tb03574.x>
- GGD Amsterdam en Gemeente Rotterdam, Kamann, T., Lauriks, S., Veldkamp, C., & De Wit, M. (2020, maart). *Zelfredzaamheidsmatrix voor Jongeren*. Gemeente Rotterdam.

<https://www.zelfredzaamheidmatrix.nl/wp-content/uploads/200303-Handleiding-ZRM-Jongeren.pdf>

Gilman, R., & Huebner, E. S. (2006). Characteristics of Adolescents Who Report Very High Life Satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(3), 293–301.

<https://doi.org/10.1007/s10964-006-9036-7>

Gowers, S. G. (2000). The Nature of Adolescence (3rd ed.). By J. Coleman and L. B. Hendry. Routledge, London, 1999. pp. 278. *Journal of Child Psychology and*

Psychiatry, 41(5), 675–676. <https://doi.org/10.1017/s0021963099225747>

Hampel, P., & Petermann, F. (2005). Age and Gender Effects on Coping in Children and Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 34(2), 73–83.

<https://doi.org/10.1007/s10964-005-3207-9>

Hebert, E., Henry, B., Duplan, C., Naquin, M., & Wood, R. (2020). Relationships between Academic Success and Health and Illness in College Students. *American Journal of Health Studies*, 35(1). <https://doi.org/10.47779/ajhs.2020.99>

Hendry, L. B., & Kloep, M. (2007). Conceptualizing Emerging Adulthood: Inspecting the Emperor's New Clothes? *Child Development Perspectives*, 1(2), 74–79.

<https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2007.00017.x>

Huebner, E. S. (2004). Research on Assessment of Life Satisfaction of Children and Adolescents. *Social Indicators Research*, 66(1/2), 3–33.

<https://doi.org/10.1023/b:soci.0000007497.57754.e3>

Huebner, E. S., Funk, B. A., & Gilman, R. (2000). Cross-sectional and Longitudinal Psychosocial Correlates of Adolescent Life Satisfaction Reports. *Canadian Journal of School Psychology*, 16(1), 53–64. <https://doi.org/10.1177/082957350001600104>

Huebner, E. S., Suldo, S., Valois, R. F., Drane, J. W., & Zullig, K. (2004). Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale: Sex, Race, and Grade Effects for a High School Sample. *Psychological Reports*, 94(1), 351–356.

<https://doi.org/10.2466/pr0.94.1.351-356>

- Jensen, L. A., Arnett, J. J., Feldman, S. S., & Cauffman, E. (2004). The Right to Do Wrong: Lying to Parents Among Adolescents and Emerging Adults. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(2), 101–112. <https://doi.org/10.1023/b:joyo.0000013422.48100.5a>
- Joyce, H. D., & Early, T. J. (2014). The impact of school connectedness and teacher support on depressive symptoms in adolescents: A multilevel analysis. *Children and Youth Services Review*, 39, 101–107. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2014.02.005>
- Kennisplaatvorm intergratie en samenleving, Nederland, T., Noordhuizen, B., & Van Dijk, M. (2016, mei). “Jongeren buiten beeld” *Achter de cijfers*. <https://www.kis.nl/sites/default/files/bestanden/Publicaties/jongeren-buiten-beeld.pdf>
- Killen, M., & Stangor, C. (2001). Children’s Social Reasoning about Inclusion and Exclusion in Gender and Race Peer Group Contexts. *Child Development*, 72(1), 174–186. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00272>
- Kim, E. K., Furlong, M. J., & Dowdy, E. (2019). Adolescents’ Personality Traits and Positive Psychological Orientations: Relations with Emotional Distress and Life Satisfaction Mediated by School Connectedness. *Child Indicators Research*, 12(6), 1951–1969. <https://doi.org/10.1007/s12187-019-9619-y>
- Kok, J. K. (2015). Life Transition for the Emerging Adults and Their Mental Health. *International Journal of Social Science and Humanity*, 5(12), 1035–1039. <https://doi.org/10.7763/ijssh.2015.v5.600>
- Krome, L. R. (2021). Changing Role Expectations for Women in Modern Society. *Academia Letters*. <https://doi.org/10.20935/al1432>
- Lang, A. C., Greenley, R. N., & Davies, W. H. (2020). Impact of Perceived Health Competence on the Quality of Life of Emerging Adults With Chronic Health Conditions. *Emerging Adulthood*, 10(3), 702–711. <https://doi.org/10.1177/2167696820938647>
- Lauriks, S., Buster, M., De Wit, M., Van de Weerd, S., Kamann, T., Van den Boom, W., & Fassaert, T. (2020, maart). *Handleiding zelfredzaamheidsmatrix*. Gemeente

- Rotterdam. <https://www.zelfredzaamheidmatrix.nl/wp-content/uploads/200303-Handleiding-Zelfredzaamheid-Matrix-2017-v2.0.pdf>
- Lerner, R. M., Freund, A. M., De Stefanis, I., & Habermas, T. (2001). Understanding Developmental Regulation in Adolescence: The Use of the Selection, Optimization, and Compensation Model. *Human Development, 44*(1), 29–50. <https://doi.org/10.1159/000057039>
- Martin, A., & Gardner, M. (2015). College Expectations for All? The Early Adult Outcomes of Low-Achieving Adolescents Who Expect to Earn a Bachelor’s Degree. *Applied Developmental Science, 20*(2), 108–120. <https://doi.org/10.1080/10888691.2015.1080596>
- Miller, C. F., Lurye, L. E., Zosuls, K. M., & Ruble, D. N. (2009). Accessibility of Gender Stereotype Domains: Developmental and Gender Differences in Children. *Sex Roles, 60*(11–12), 870–881. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9584-x>
- Miller, P. H. (2003). A Psychology of Women : Toward a Psychology of (All) People. *Contemporary Psychology, 48*(2), 190–193. <https://doi.org/10.1037/000759>
- Ministerie van VWS, Niessen, I., & Van der Vegt, J. (2018, november). *Onderzoek naar de leeftijdsgrens van de jeugdhulpplicht en dan ben je volwassen* (Nr. 2018D52610, GV496/rapportage leeftijdsgrens jeugdhulpplicht). AnderssonElffersFelix. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2018D52610&did=2018D52610>
- Mirowsky, J., & Ross, C. (2007). Life Course Trajectories of Perceived Control and Their Relationship to Education. *American Journal of Sociology, 112*(5), 1339–1382. <https://doi.org/10.1086/511800>
- Murrell, S. A., Salsman, N. L., & Meeks, S. (2003). Educational Attainment, Positive Psychological Mediators, and Resources for Health and Vitality in Older Adults. *Journal of Aging and Health, 15*(4), 591–615. <https://doi.org/10.1177/0898264303256198>
- Nederlands Jeugd Instituut, & Van Middelkoop, L. (2016, augustus). *Van 18 – naar 18 + handreiking voor gemeenten bij de overgang van jeugd naar volwassenheid*.

- Vereniging Nederlandse Gemeentes. <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-08/Handreiking-van-jeugdnaarvolwassenheid.pdf>
- Neto, F. (1993). The satisfaction with life scale: Psychometrics properties in an adolescent sample. *Journal of Youth and Adolescence*, 22(2), 125–134. <https://doi.org/10.1007/bf01536648>
- Oenema, A. T. (2022, juni). *De Betrouwbaarheid en Constructvaliditeit van de self-report Zelfredzaamheidsvragenlijst voor Jongvolwassenen tussen de 16 en 24 jaar* (Thesis). Rijksuniversiteit Groningen.
- Pape, M. (2019). Gender Segregation and Trajectories of Organizational Change: The Underrepresentation of Women in Sports Leadership. *Gender & Society*, 34(1), 81–105. <https://doi.org/10.1177/0891243219867914>
- Pate, C. M., Maras, M. A., Whitney, S. D., & Bradshaw, C. P. (2016). Exploring Psychosocial Mechanisms and Interactions: Links Between Adolescent Emotional Distress, School Connectedness, and Educational Achievement. *School Mental Health*, 9(1), 28–43. <https://doi.org/10.1007/s12310-016-9202-3>
- Pavot, W., & Diener, E. (1993). Review of the Satisfaction With Life Scale. *Psychological Assessment*, 5(2), 164–172. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.5.2.164>
- Perko, V., Conry-Murray, C., Kaluza, J., & O'Donnell, K. (2020). Resistance to Gender-Based Rules: Development in Adolescence. *Journal of Cognition and Development*, 21(5), 651–669. <https://doi.org/10.1080/15248372.2020.1797747>
- Plagnol, A. C., & Easterlin, R. A. (2008). Aspirations, Attainments, and Satisfaction: Life Cycle Differences Between American Women and Men. *Journal of Happiness Studies*, 9(4), 601–619. <https://doi.org/10.1007/s10902-008-9106-5>
- Ranta, M., Chow, A., & Salmela-Aro, K. (2013). Trajectories of life satisfaction and the financial situation in the transition to adulthood. *Longitudinal and Life Course Studies*, 1757(9597), 57–77. <https://doi.org/10.14301/llcs.v4i1.216>
- Salmela-Aro, K., & Tynkkynen, L. (2009). Trajectories of Life Satisfaction Across the Transition to Post-Compulsory Education: Do Adolescents Follow Different

Pathways? *Journal of Youth and Adolescence*, 39(8), 870–881.

<https://doi.org/10.1007/s10964-009-9464-2>

- Schimmack, U., & Oishi, S. (2005). The influence of chronically and temporarily accessible information on life satisfaction judgments. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(3), 395–406. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.89.3.395>
- Scott Carter, J., Corra, M., & Carter, S. K. (2009). The Interaction of Race and Gender: Changing Gender-Role Attitudes, 1974–2006. *Social Science Quarterly*, 90(1), 196–211. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6237.2009.00611.x>
- Seiffe-Krenke, I. (2006). Leaving home or still in the nest? Parent-child relationships and psychological health as predictors of different leaving home patterns. *Developmental Psychology*, 42(5), 864–876. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.42.5.864>
- Seligson, J. L., Huebner, E. S., & Valois, R. F. (2003) Preliminary validation of the Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (BMSLSS). *Social Indicators Research*, 61, 121-145.
- Skaletz, C., & Seiffge-Krenke, I. (2010). Models of developmental regulation in emerging adulthood and links to symptomatology. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2010(130), 71–82. <https://doi.org/10.1002/cd.282>
- Spanjaard, H., & Slot, W. (2015). Tijden veranderen, ontwikkelingstaken ook. *Kind & Adolescent Praktijk*, 14(3), 14–21. <https://doi.org/10.1007/s12454-015-0029-0>
- Specht, J., Egloff, B., & Schmukle, S. C. (2013). Everything under control? The effects of age, gender, and education on trajectories of perceived control in a nationally representative German sample. *Developmental Psychology*, 49(2), 353–364. <https://doi.org/10.1037/a0028243>
- Steger, M. F., & Kashdan, T. B. (2006). Stability and specificity of meaning in life and life satisfaction over one year. *Journal of Happiness Studies*, 8(2), 161–179. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9011-8>
- Studiefinanciering: *Gift of terugbetalen - DUO*. (2015, 1 januari). duo.nl. Geraadpleegd op 13 maart 2022, van <https://duo.nl/particulier/studiefinanciering/gift-of-terugbetalen.jsp>

- Tian, L., Zhang, J., & Huebner, E. S. (2014). Preliminary Validation of the Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale (BMSLSS) Among Chinese Elementary School Students. *Child Indicators Research*, 8(4), 907–923. <https://doi.org/10.1007/s12187-014-9295-x>
- Vettenburg, N., & Deklerck, J. (2011). *Jongeren In Cijfers En Letters* (1ste editie). Acco.
- Willroth, E. C., Atherton, O. E., & Robins, R. W. (2021). Life satisfaction trajectories during adolescence and the transition to young adulthood: Findings from a longitudinal study of Mexican-origin youth. *Journal of Personality and Social Psychology*, 120(1), 192–205. <https://doi.org/10.1037/pspp0000294.supp>
- Wright, K. B. (2006). Researching Internet-Based Populations: Advantages and Disadvantages of Online Survey Research, Online Questionnaire Authoring Software Packages, and Web Survey Services. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 10(3), 00. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2005.tb00259.x>
- Zullig, K. J., Huebner, E. S., Gilman, R., Patton, J. M., & Murray, K. A. (2005). Validation of the Brief Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale Among College Students. *American Journal of Health Behavior*, 29(3), 206–214. <https://doi.org/10.5993/ajhb.29.3.2>

Bijlage A

Korte zelfrapportage jongvolwassenen zelfredzaamheid en de aangepaste 'Brief multidimensional students' lifesatisfactionscale'

Bedankt dat je mee wilt doen aan dit onderzoek. In de vragenlijst geef jij aan hoe jij zelf jouw zelfredzaamheid scoort en hoe tevreden jij bent over jouw eigen leven. Wil je alle vragen invullen? Door jouw deelname help je mee met het verbeteren van deze vragenlijst. Het invullen van deze vragenlijst kost ongeveer 10 minuten. Er zijn geen foute antwoorden, want het gaat over jouw mening. De antwoorden zijn niet te herleiden naar jou als persoon, en worden vertrouwelijk verwerkt.

---

1. Ik bevestig hierbij dat ik het toestemmingsformulier gelezen heb. Door het invullen van deze vragenlijst geef ik aan dat ik toestemming geef voor het verwerken van mijn gegevens in overeenstemming met het toestemmingsformulier.

 Akkoord

 Niet akkoord (hierbij sluit je de vragenlijst af)

2. Wat is jouw leeftijd (in jaren)?

----- jaar oud

3. Wat is jouw geslacht?

 Man

 Vrouw

 Anders

4. Op welke school zit je?

 Alfa College

 Noorderpoort College

 Hanzehogeschool Groningen

 Rijksuniversiteit Groningen

5. Welk opleidingsniveau heeft je huidige studie?

- MBO, niveau 1
- MBO, niveau 2
- MBO, niveau 3
- MBO, niveau 4
- HBO
- Universiteit

In het volgende deel van de vragenlijst wordt gevraagd hoe jij je zelfredzaamheid op de volgende gebieden inschat: financiën, opleiding, tijdsbesteding, huisvesting, huiselijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, middelen gebruik, basale algemene dagelijkse verrichtingen, instrumentele algemene dagelijkse verrichtingen, sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie.

Financiën

6. In hoeverre kun jij jouw rekeningen betalen en kopen wat je wilt?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Opleiding

7. In hoeverre houdt jij je bezig met jouw opleiding?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Tijdsbesteding

8. In hoeverre heb je structuur in jouw dag voor plezierig of nuttige activiteiten?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Huisvesting

9. In hoeverre zorg je ervoor dat de plek waar je woont jouw voorziet in jouw behoeften, op een langdurige en veilige manier?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Huiselijke relaties

10. In hoeverre zorg je voor een positieve relatie met jouw huisgenoten?

- Ik heb geen huisgenoten
- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Geestelijke gezondheid

11. In welke mate zorg jij voor jouw geestelijke gezondheid?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Lichamelijke gezondheid

12. In hoeverre zorg je ervoor dat je lichamenlijk gezond bent?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Middelengebruik

13. In hoeverre heb je controle over het wel of niet gebruiken van verslavende middelen?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Basale algemene dagelijkse verrichtingen

14. In hoeverre ben je in staat jezelf schoon te houden, te kleden en te voeden?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende

- Volledig

Algemene dagelijkse verrichtingen

15. In hoeverre ben je in staat om huishoudelijke taken op tijd uit te voeren, jezelf te vervoeren, post, brieven en e-mails te verwerken en boodschappen te doen?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Het gebied sociaal netwerk

16. In hoeverre zorg je voor goed contact met familie en vrienden?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Maatschappelijke participatie

17. In hoeverre doe je mee aan maatschappelijke activiteiten, zoals deelnemen aan (sport)verenigingen, comité, advies- en steungroepen, interactieve hobby's en buurtactiviteiten?

- Niet
- Beperkt
- Voldoende
- Volledig

Justitie

18. Hoe vaak heb jij contact met justitie?

- Niet
- Minder dan eens per jaar
- Eens per jaar
- Meerdere keren per jaar

Nu heb je het eerste deel gehad van de vragenlijst waar gevraagd werd naar jouw mening over jouw zelfredzaamheid. De vragenlijst zal nu verder gaan over de tevredenheid over jouw leven.

Geef in de onderstaande tabel aan hoe tevreden jij bent over de volgende zaken van jouw leven.

	1 Zeer ontevreden	2	3	4	5	6	7 Zeer tevreden
Ik zou mijn tevredenheid over mijn gezinsleven beschrijven met het cijfer ...							
Ik zou mijn tevredenheid met mijn vriendschappen beschrijven met het cijfer...							
Ik zou mijn tevredenheid over mijn schoolperiode beschrijven met het cijfer...							
Ik zou mijn tevredenheid met mijzelf beschrijven met het cijfer...							
Ik zou mijn tevredenheid met waar ik woon beschrijven met een cijfer...							